

*Василь Франчук, к.е.н., доцент
Львівський державний університет внутрішніх справ
м. Львів, Україна*

АНАЛІТИЧНА РОЗВІДУВАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА

У сучасних умовах глобальної конкуренції, динамічних змін в зовнішньому середовищі акціонерне товариство (АТ) потребує аналітичної інформації про макроекономічні процеси, політичні, адміністративні, законодавчі та інші зміни, плани підприємств-конкурентів, партнерів. Також необхідна інформація про внутрішнє середовище АТ, особливо його слабкі сторони, що можуть мати форму загрози, або створювати умови для виникнення загроз. Для отримання згаданої та іншої інформації необхідно використовувати технології аналітичної розвідувальної діяльності як видової функції забезпечення підприємством власної безпеки.

На практиці і в літературних джерелах є різні підходи до розуміння сутності і змісту розвідувальної діяльності та її ролі в системі економічної безпеки підприємства.

Аналіз літературних джерел [1-8] показав, що для означення розвідувальної роботи на рівні підприємства можуть застосовуватися різні терміни: ділова розвідка, бізнес-розвідка, комерційна розвідка, економічна розвідка, маркетингова розвідка, промислова розвідка і т.п. Загальновизнаного поняття згаданих видів розвідки на даний час ні західними, ні вітчизняними науковцями та експертами не сформульовано. Наукових праць, в яких розвідувальна діяльність досліджується як видова функція економічної безпеки АТ практично немає.

Сучасні загрози та небезпечні тенденції для розвитку АТ і в цілому підприємництва ефективніше і економічно дешевше виявляти, використовуючи відкриті джерела та сучасні методи аналізу. У зв'язку з чим доцільно використовувати термін **«аналітична розвідка»**. Він найбільше відображає сутнісну природу сучасної розвідки у сфері економіки як видової функції економічної безпеки підприємств, у тому числі акціонерних.

Аналітична розвідка – це інформаційно-аналітична діяльність, спрямована на виявлення загроз внутрішнього і зовнішнього походження стратегічним цілям АТ, а також тенденцій розвитку ринку, економіки, конкуренції тощо, які можуть стати на перешкоді або створити умови для їх досягнення, використовуючи легальні джерела інформації та методи її збору.

Зміст аналітичної розвідки викладено на Рис. 1.

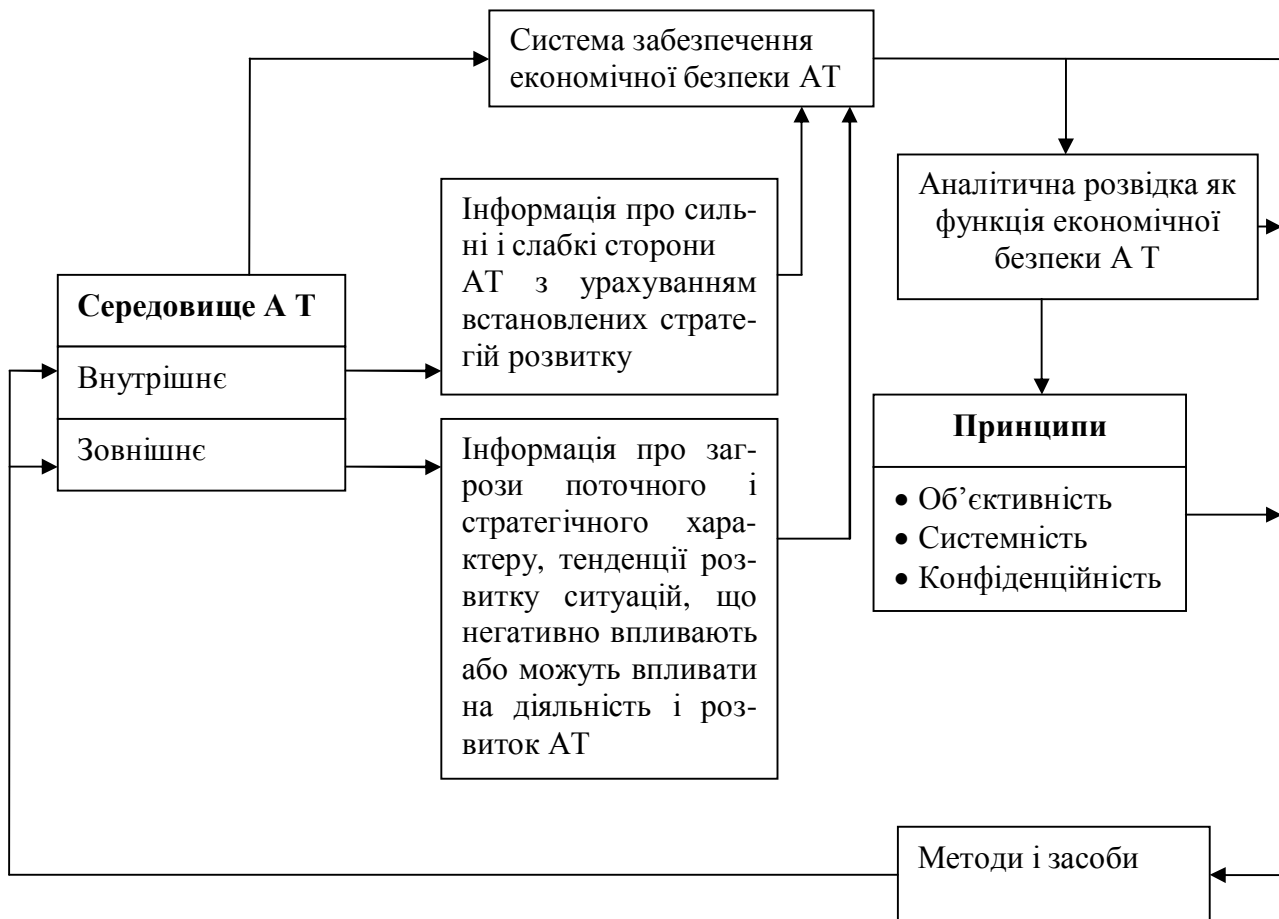

Рис. 1. Схема змісту аналітичної розвідки як видової функції економічної безпеки АТ

Основною метою аналітичної розвідки є своєчасне надання вищому менеджменту АТ, з урахуванням їх інформаційних потреб, аналітично інтегрованої інформації у зручній для використання при прийнятті рішень формі про потенційні чи реальні загрози, а також можливості, які відкриваються на ринку.

Завданнями аналітичної розвідки є:

- надання інформації вищому менеджменту АТ про негативні тенденції, що розвиваються у внутрішньому і зовнішньому середовищі підприємства щодо досягнення стратегічних цілей розвитку;
- надання інформації вищому менеджменту АТ про можливості, які відкриваються на ринку;
- розкриття планів конкурентів щодо досягнення ними конкурентних переваг, захвата лідерства, чи здійснення інших ненебезпечних для розвитку АТ дій.

Аналіз літературних джерел з питань розвідки показує, що ця діяльність складається з певних етапів. При цьому також мають місце різні під-

ходи до його структури та змісту. На сучасному етапі розвитку економіки основними етапами аналітичної розвідки є:

1. визначення інформаційних потреб керівників, які займаються питаннями стратегічного управління;
2. збір інформації;
3. обробка і аналіз інформації;
4. оформлення і надання інформації.

Аналіз дозволяє зробити висновок про те, що аналітична розвідка є видовою функцією економічної безпеки АТ, оскільки через неї реалізується оперативно-інформаційна функція системи економічної безпеки, а також у складі інших функцій проявляється зміст економічної безпеки як корінної функції підприємства.

Аналітична розвідка, як видова функція економічної безпеки АТ, дозволяє йому отримувати чи підтримувати конкурентні переваги на ринку завдяки:

- отриманню інформації про наміри конкурентів, основні тенденції розвитку бізнесу та економіки чи політичної ситуації в цілому;
- аналізу можливих ризиків та загроз у т.ч. від рішень менеджменту АТ;
- завчасному інформуванню і на цій основі виконанню попереджувальних чи ліквідаційних заходів щодо загроз, локалізації або мінімізації можливих збитків;
- використанню інформації для послаблення конкурента та зміцнення власного становища.

Література:

1. Борисов Н.И. Конкурентная разведка как инструмент конкурентной борьбы [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: http://www.marketing.spb.ru/lib-research/competition_spy.htm
2. Вайс А. Краткое руководство по конкурентной разведке: как собирать и использовать информацию о конкурентах [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: http://ci-razvedka.ru/Arthur_Weiss_Brief_Guide_CI.html
3. Демин В. А Служба конкурентной разведки. Задачи и функции [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: http://ci-razvedka.ru/functions_of_CI_at_company.html
4. Доронин А.И. Разведывательное и контрразведывательное обеспечение финансово-хозяйственной деятельности предприятия. – Тула: Гриф и К°, 2000. – 116 с.
5. Лемке Г. Ещё одни размышления о разведке. Часть 1-5. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.it2b.ru/it2b2.view3.html>

6. Митрофанов А.А. Экономическая безопасность коммерческих предприятий и деловая разведка (эффективность во взаимодействии) : Теория и практика // Библиотека Антирейдера. – 18 с.
7. Ткачук Т. Характерні особливості конкурентної розвідки та промислового шпигунства / Тарас Ткачук // Бізнес і безпека: досвід, проблеми, перспективи – 2008. – № 139-141. – С. 8-9.
8. Ющук Е. Бизнес-разведка: законные методы и запрещенные приемы [Электронный ресурс] // ж-л "Экономические Преступления". – М., 2009. – № 5. – Режим доступа до статті: <http://ci-razvedka.ru/Biznes-Razvedka-Zakonnoe-i-Zfpreshchennoe.html>

Оксана Хаблюк, к.е.н., доцент

Світлана Яцишин, к.е.н., доцент

Тернопільський національний економічний університет

АУДИТ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Сучасні світові тенденції розвитку фінансового контролю і аудиту спрямовані на своєчасне виявлення негативних відхилень від поставлених завдань та обґрунтування методів їх усунення. Аудит фінансової звітності – традиційна форма фінансового контролю, що передбачає перевірку законності та правильності розподілу фінансових ресурсів, ведення господарського обліку, достовірності складання фінансової звітності, активно доповнюється аудитом ефективності, основним призначенням якого є встановлення рівня продуктивності, результативності та економічності фінансово-господарської діяльності як державних органів та організацій, так і приватних компаній, корпорацій і фірм. Як правило, такий аудит спрямований не тільки на оцінку специфічних аспектів управління, а й на всю управлінську діяльність, у тому числі на її організаційну та адміністративну системи.

Але за межами нашої країни все більшої популярності набуває аудит ефективності як у суспільному так і у приватному секторах, оскільки зростає обізнаність про вигоди, які він може принести. Аудит ефективності використовують у вирішенні проблем підвищення ефективності й результативності бюджетних витрат, які є актуальними практично для всіх країн.

Слід зазначити, що аудит ефективності суттєво відрізняється від фінансового аудиту. В даний час існують різні думки відносно співвідношення фінансового аудиту і аудиту ефективності. Нерідко звучать неоднозначні і, деколи, суперечливі вислови про співвідношення аудиту ефективності з фінансовим аудитом. Так, одні вчені висувають тезу про те, що “аудит ефекти-